

Oponentský posudek k rigorózní práci Ing. Mgr. Jana Broulíka s názvem „Ekonomická analýza práva a rozhodovací procesy v korporacích“

I.

Předložená práce je zpracována z pohledu oponenta interdisciplinárně, protože oponent hledí na právo a ekonomii jako na dva odlišné obory. Z pohledu autora práce se nicméně zřejmě jedná o propojené oblasti.

II.

Z formálního hlediska nelze mít k práci mnoho výhrad. Rozsah zpracované literatury, poznámkový aparát i struktura práce jsou adekvátní.

K jazykové stránce práce již určité výhrady mít lze. Autor tu a tam „v zápalu boje“ sklouzává k hovorovým výrazům, což by se jistě u prací tohoto druhu nemělo stávat.

III.

Obsah práce je členěn na část spíše ekonomickou (kapitola 2, 3, 4) a část spíše právní (kapitola 5), jakož i na část převážně právní (kapitola 6).

K pasážím zaměřeným na ekonomii nemá oponent práce mnoho co říci, stejně tak ani ke kapitole 5., která je vlastně parafrází pozitivně právní úpravy, jakož i vnitřních dokumentů zvolených korporací.

Z pohledu právního je klíčová kapitola šestá, kde autor nejdříve nastiňuje pozadí systému práva a jeho fungování. Probírá interpretaci práva, relevanci judikatury v našem právním prostředí, problematiku právní argumentace atd. Autor v této části poměrně přehledným a vhodně zvoleným výtahem z řady autorů dokazuje, že se vcelku dobře orientuje v recentních přístupech k právu, resp. v aktuální problematice, jež je předmětem zájmu právních teoretiků. Pokud by byla práce zaměřena na jiné téma, bylo by možno autorovi vytknout málo kritický přístup, zde však jednotlivé pasáže slouží spíše jako odrazový můstek k poslední části práce, a to části v podstatě kasuistické, v níž autor analyzuje, jak se odráží ekonomické úvahy v rozhodovací praxi soudů.

Při prvním čtení působí práce poněkud neuspořádaně, resp. možná lépe řečeno neprovázaně. Teprve s určitým odstupem lze usoudit, že autor se obě oblasti, kterým se věnuje (vlastně problém efektivity z hlediska ekonomického a problém jejího respektování či naplňování z hlediska právního), poměrně zdařile snaží propojit. V tomto ohledu tedy autor se svým záměrem uspěl.

IV.

Z hlediska celkového vyznění práce lze vyslovit pochybnost v jednom aspektu a tím je prací se prolínající „převrácené“ chápání vztahu práva a ekonomie. (Autor si je ovšem tohoto „převrácení“ vědom, resp. na ně upozorňuje.). Z pohledu ekonomického je totiž právo jen prostředkem k dosahování ekonomických cílů, zatímco z pohledu právního je ekonomika „jen“ jednou z regulovaných oblastí. Pokud pak kladou ekonomické potřeby nějaké nároky na právní regulaci, odrazí se v požadavcích vyslovených de lege ferenda, zatímco z pohledu de lege lata již nemá ekonomie co dodat, pokud pozitivní právo její ingerenci (např. při rozhodování konkrétních kauz) neumožní.

Autorův přístup, zdá se, je nicméně takový, že akceptuje právě i potencionální průniky ekonomie do práva z pohledu de lege lata, což se zdá poněkud pochybné, a to především

proto, že ekonomické potřeby a cíle nemohou být pro právo jediné rozhodující. Nepochybně musí být dán prostor i aspektům sociálním, politickým a jiným, což se mnohdy podle názoru oponenta s důrazem na ryze ekonomické cíle nutně nemusí slučovat. To pak vede k oné pochybné otázce, totiž do jaké míry může ekonomická úvaha vyloučit či alespoň zpochybnit právní regulaci určité oblasti lidských vztahů, je-li zjištěno, že taková právní úprava je neefektivní. Je v takovém případě přípustné provést např. „opravný výklad“ takové úpravy s cílem učinit ji ekonomicky optimální (příkladem může být nedávná reinterpretační § 196a obchodního zákoníku Nejvyšším soudem).

K naznačeným pochybnostem se pak vztahuje otázka kladená oponentem autorovi pro účely obhajoby, totiž do jaké míry je akceptovatelné, aby ekonomická úvaha vyloučila či omezila normativní aspekt úpravy určitých společenských vztahů za situace, kdy je naprosto zřejmé, že právní úprava žádný prostor pro zohlednění takových faktorů prostě nedává.

V.

Práce nepochybně k obhajobě připuštěna být může, hodnocení bude záviset na průběhu obhajoby.

V Praze dne 15. dubna 2012

JUDr. Jan Tryzna, Ph.D.